

HØRINGSSVAR

23. september 2021

Til:

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Asyl og visum
Slotsholmsgade 10, 1216 København K
Sendt pr. mail til uim@uim.dk og jeda@uim.dk

Forslag til Lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v.

Røde Kors takker for muligheden for at afgive hørings svar på forslag til lov om opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder.

Røde Kors er glade for at have bidraget til myndighedernes indsats i forbindelse med evakuering af de mennesker, der har bistået danske myndigheder og organisationer. Fra hverdagen på centrene og fra de informationsmøder, vi har deltaget i sammen Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp ved vi, at spørgsmål om fremtiden fylder rigtig meget hos de evakuerede. Med særloven vil der komme svar på nogle af de spørgsmål, der handler om vilkår for deres ophold i Danmark, mens andre fortsat vil være ubesvarede.

Røde Kors deler regeringens opfattelse af, at vi har et særligt ansvar overfor de personer, som har bistået den danske indsats i Afghanistan samt deres nærmeste familie. Røde Kors mener også, at det er helt afgørende, at vi hurtigst muligt skaber klarhed over deres opholdsgrundlag, så de kan komme ud i landets kommuner og påbegynde deres nye liv i Danmark.

Nedenfor følger vores bemærkninger til loven.

Det særlige og midlertidige opholdsgrundlag

Med loven gives et særligt 2-årigt opholdsgrundlag til afghanere, der har bistået Danmark i Afghanistan og deres nærmeste familie. Det er Røde Kors' holdning, at udlændingelovens eksisterende regler for asyl er at foretrække som redskab til at give gruppen opholdsgrundlag. Det må formodes, at størstedelen af de evakuerede vil være berettiget til konventionsstatus jf. udlændingelovens § 7, stk. 1. og dermed vil få den mest omfattende beskyttelse, hvis de søger asyl og gennemgår asylsagsbehandling. Vi noterer os dog, at ministeriet i bemærkningerne til loven (s.14) vurderer, at det særlige opholdsgrundlag giver de bedst mulige forudsætninger for, at gruppen hurtigt og effektivt kan fortsætte deres liv i Danmark, samt at en ansøgning om asyl ville kunne betyde en længere periode i Danmark uden et egentligt opholdsgrundlag.

I det lys finder vi, at det er positivt, at afghanerne med det særlige opholdsgrundlag får mulighed for at søge asyl i henhold til udlændingelovens regler når som helst før, under og efter det særlige opholdsgrundlag er givet eller ophørt.

Vi finder dog, at de 2 år uden mulighed for forlængelse er unødigt endegyldigt, og ikke tager højde for, hvor stor usikkerhed der er omkring den nuværende og fremtidige situation i Afghanistan. Vi fo-

reslår derfor, at § 1, stk. 4 omformuleres, så der gives mulighed for forlængelse ud over de 2 år i særlige tilfælde.

Tidsfristen for ansøgning om opholdstilladelse er sat til den 31. december 2021. Ydermere afvises ansøgninger, der ikke er indgivet i Danmark. Med en tidsfrist frem til den 31. december vil det være en stor udfordring at nå at flygte eller rejse på egen hånd og nå Danmark qua situationen i Afghanistan og de ydre europæiske grænser. Vi mener derfor, at den angivne tidsfrist i § 2 bør forlænges.

Ydermere mener Røde Kors, at det bør være muligt at indgive ansøgning om opholdstilladelse efter denne særlov på danske repræsentationer udenfor Danmark. Målgruppen for særloven er uanset dette afgrænset og begrænset, hvorfor det sagtens kan håndteres. Vi foreslår derfor, at § 2, stk. 3 ændres således, at det fremgår klart, at ansøgning om ophold kan indgives på alle danske repræsentationer, som det også er tilfældet for dem, der ansøger om familiesammenføring under denne lov.

Behov for særlig rådgivning

Med den særlige, midlertidige opholdstilladelse, muligheden for at søge asyl på eget valgt tidspunkt samt at gruppen omfattes af en række andre love, står hver enkelt person og familie over for at skulle træffe helt afgørende valg ud fra meget komplekse regelsæt. Røde Kors anbefaler derfor, at der etableres et udvidet tilbud om rådgivning på individuel basis, herunder særligt rådgivning om, hvad forskellen er på særloven samt, hvornår det er det rigtige tidspunkt at søge asyl, og hvordan det foregår, hvis man søger asyl og opholdstilladelse efter særloven samtidig. Rådgivningen skal også indeholde detaljeret oplysning om, hvordan de der tilhører de grupper, der er nævnt i den foreslåede § 1, stk. 3 og stk. 4., for hvem det gælder, at deres arbejdsgivere, henholdsvis NGO'er eller ansatte ved FN, EU eller NATO skal indstille dem til at være omfattet af loven. Endvidere skal rådgivningen indeholde vejledning i de forskellige regler for familiesammenføring.

Mulighed for opholdstilladelse til familie

De foreslåede bestemmelser om opholdstilladelse for de evakuerede rummer en meget fin anerkendelse af, at familiestrukturer og indbyrdes afhængigheder i familierne kan variere, og Røde Kors finder det positivt, at der også er taget højde for, at den nærmeste familie kan indbefatte en kreds der er større end mindreårige børn og ægtefæller, fordi disse er en del af evakueredes husstand og forsørgelse.

Røde Kors opfordrer til, at der ud over det foreslåede indbygges fleksibilitet til at håndtere uventede situationer, der kan opstå den kommende tid i kølvandet på evakueringerne, situationer der tilsiger, at der findes humanitære løsninger for de enkelte familier, der kan være blevet adskilt i Afghanistan eller under flugt ud af landet.

Forholdet til andre love

Det er positivt, at afghanerne omfattes af andre centrale regelsæt på udlændingeområdet herunder repatrieringsloven, hjemrejseloven og integrationsloven. Det er for de mange involverede aktører kendt rammer, hvilket vil skabe et bedre samarbejde om integrationen og være med til at skabe klarhed om afghanernes situation og muligheder.

Overgang fra asylcenter til kommuner

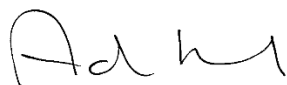
I forhold til overgangen fra asylcenter til kommuner når opholdstilladelserne er givet, skal Røde Kors anbefale, at denne indsats allerede nu forberedes. Det er vores indtryk fra mødet med de evakuerede, at de er meget klar til at komme i gang med arbejde og studier, og det er vores erfaring, at den motivation skal imødekommes hurtigst muligt. Da det allerede nu er sikkert, at stort set alle evaluerede familier vil få opholdstilladelse, giver det god mening at udpege de ansvarlige modtagekommuner hurtigst muligt og derefter igangsætte forberedelse af en intensiveret overgivelse. Forberedelserne bør i videst muligt omfang ske i dialog med afghanerne, så deres ønsker og perspektiver kan indgå, for eksempel i det tilfælde, at de er i gode praktikforløb i det lokale erhvervsliv og ad den vej har jobmuligheder, eller hvis de har herboende familie.

Røde Kors har allerede medio september færdiggjort interview med de pågældende familier med henblik på at få et overblik over deres kompetencer og erfaringer. Fra disse samtaler ved vi, at størstedelen af de 17 til 21-årige forlod en tilværelse som studerende, og at de voksne for størstedelens vedkommende har været erhvervsaktive. Det giver rigtig god mening at inddrage den viden i arbejdet med at placere dem i kommuner. I denne forbindelse anbefaler vi onlineværktøjet Arbejdsmarkedsbalancen.dk, der vil kunne bidrage med opdateret information om erhvervsmuligheder i kommunerne. Det er vores erfaring, at andre aktører kan have meget at byde på i forbindelse med arbejdet med overgivelser, og vi skal derfor opfordre til at det overvejes at inddrage sådanne.

Civilsamfundet er en del af integrationen

Civilsamfundet står klar til at tage imod de afghanske flygtninge sammen med landets kommuner. At få støtte af frivillige i forbindelse med fx sprogtræning og jobsøgning er for mange flygtninge et meget værdifuldt supplement til kommunernes indsats. Derfor er det vigtigt at indtænke civilsamfundsorganisationerne, herunder Røde Kors, i kommunernes modtagelse af afghanerne og i det kommende, lokale integrationsarbejde.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær